

Sdružení poradců

Systémy managementu - Ochrana životního prostředí

Požadavky ISO 14001:2015

Ing. Jiří Seger

Ing. Jiří Seger

Seminář ENVI GROUP s.r.o.

Praha, 4.3.2016

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

1

„ENVIRONMENTÁLNÍ“

- týkající se životního prostředí
- ve vztahu k životnímu prostředí
- s ohledem na životní prostředí
- orientovaný na životní prostředí

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

2

Proces kontinuálního zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

3

Sdružení poradců

1

Systém environmentálního managementu (EMS) - požadavky

~~ISO 14001:1996~~
~~ČSN EN ISO 14001:1997~~
ISO 14001:2004 –
ČSN EN ISO 14001:2005
~~EMAS I – 1993~~
~~EMAS II – 2001~~
EMAS III – 2009
ISO 14001:2015
ČSN EN ISO 14001:2016

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

4

ČSN EN ISO 14001:2016

0. Úvod

1. Předmět normy

2. Citované dokumenty

3. Termíny a definice

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

• Příloha A (informativní):
Návod k používání této mezinárodní normy

• Příloha B (informativní):
Porovnání ISO 14001:2015 a ISO 14001:2004

• Bibliografie

• Český abecední rejstřík

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

5

Požadavky na EMS

Organizace

musí

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

6

Sdružení poradců

2

Novinka

4 Kontext organizace

Organizace

!

musí

4.1 Porozumění organizaci a jejímu kontextu

4.2 Porozumění potřebám a očekáváním zainteresovaných stran

4.3 Určování rozsahu systému environmentálního managementu

4.4 Systém environmentálního managementu

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

7

4 Kontext organizace

Kontext organizace (4)

Interní a externí záležitosti (4.1)

Potřeby a očekávání zainteresovaných stran (4.2)

Rozsah EMS (4.3/4.4)

Plánuj

Podpora a provoz (7,8)

Dělej

Hodnocení výkonnosti (9)

Kontroluj

Zlepšování (10)

Plánování (6)

Vedení (5)

Jednej

Zamýšlené výstupy EMS

Sdružení poradců

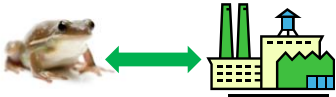
Požadavky ISO 14001:2015

8

Novinka

4.1 Porozumění organizaci a jejímu kontextu

- Určit externí a interní záležitosti relevantní pro účel organizace a které ovlivňují její schopnost dosahovat zamýšlených výstupů jejího EMS.
- Ty musí zahrnovat environmentální podmínky, které mohou organizaci ovlivnit nebo jí jsou ovlivněny

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

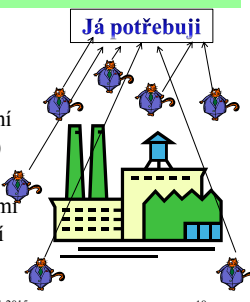
9

Novinka?

4.2 Porozumění potřebám a očekáváním zainteresovaných stran

Určit:

- zainteresované strany relevantní pro EMS
- relevantní potřeby a očekávání těchto stran (tedy požadavky)
- které z těchto potřeb a očekávání se stanou závaznými povinnostmi (se kterými musí být dosaženo souladu)

Sdružení poradců Požadavky ISO 14001:2015 10

ISO 14001:2004-4.1

4.3 Určování rozsahu systému environmentálního managementu

Určit hranice a aplikovatelnost EMS

Sdružení poradců Požadavky ISO 14001:2015 11

4.3 Určování rozsahu systému environmentálního managementu

- Při určování rozsahu zvážit:
 - externí a interní záležitosti (4.1)
 - závazné povinnosti (4.2)
 - organizační jednotky, funkce a fyzické hranice
 - činnosti, produkty a služby
 - pravomoc a schopnost řídit a ovlivňovat
- Do tímto rozsahem definovaného systému začlenit všechny činnosti, produkty a služby
- **Rozsah udržovat jako dokumentovanou informaci dostupnou zainteresovaným stranám**

Sdružení poradců Požadavky ISO 14001:2015 12

ISO 14001:2004 – 4.1

4.4 Systém environmentálního managementu

- Aby se dosáhlo zamýšlených výstupů včetně zlepšování environmentální výkonnosti vytvořit, implementovat, udržovat a neustále zlepšovat EMS včetně potřebných procesů a jejich vzájemných vazeb v souladu s požadavky této mezinárodní normy
- Přitom zvážit znalosti získané podle 4.1 (kontext) a 4.2 (potřeby a očekávání zainteresovaných stran)

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

13

Požadavky na EMS

Organizace

!

musí

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

14

5 Vedení (leadership)

Organizace

!

musí

5.1 Vedení (leadership) a závazek

5.2 Environmentální politika

5.3 Role, odpovědnosti a pravomoci v rámci organizace

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

15

Novinka

Vedení (leadership) a závazek

Vrcholové vedení musí prokazovat svoji vůdčí roli a závazek:

- přijetím odpovědnosti za efektivitu EMS;
- zajištěním, že jsou stanovovány environmentální politika a cíle, v souladu se strategickým zaměřením organizace a jejím kontextem;
- zajištěním integrace požadavků na EMS do procesů organizace;
- zajišťováním zdrojů potřebných pro EMS;
- Komunikováním o důležitosti efektivního EMS a dosažení shody s požadavky na systém;
- zajišťování toho, že EMS dosahuje zamýšlených výstupů
- nasměrováním a podporou osob, aby přispívaly k efektivnosti EMS
- podporou neustálého zlepšování;
- podporou ostatních relevantních manažerských rolí k prokázání jejich vůdčí role v oblastech, za které odpovídají.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

16

ISO 14001:2004 - 4.2

5.2 Environmentální politika

a) vhodná pro účel a kontext organizace - povahu, rozsah a environmentální dopady činností, produktů a služeb

b) poskytuje rámec pro stanovování environmentálních cílů

c) obsahuje závazek k ochraně životního prostředí včetně prevence znečištění a jiný specifický závazek (závazky) vyplývající z kontextu organizace

d) obsahuje závazek plnit závazné povinnosti

e) obsahuje závazek k neustálému zlepšování EMS pro zvýšení environmentální výkonnosti

Politika musí být

- udržována jako dokumentovaná informace
- sdělována v rámci organizace
- dostupná zainteresovaným stranám

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

17

ISO 14001:2004 - 4.4.1

5.3 Role, odpovědnosti a pravomoci v rámci organizace

Zajistit přidělení a sdělování odpovědností a pravomocí pro relevantní role

Přidělit odpovědnost a pravomoc pro

- zajišťování toho, že EMS odpovídá požadavkům normy
- předkládání zpráv vrcholovému vedení o výkonnosti EMS, včetně environmentální výkonnosti

Příloha A: „Specifické role a odpovědnosti uvedené v 5.3 směji být přiděleny jednotlivci, který je někdy označován jako „představitel vedení“, smi je sdílet několik jednotlivců nebo směji být přiděleny členu vrcholového vedení“

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

18

Organizace

!

musí

Požadavky na EMS

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

19

Organizace

!

musí

6 Plánování

6.1 Opatření pro řešení rizik a příležitostí

6.1.1 Obecně

6.1.2 Environmentální aspekty

6.1.3 Závazné povinnosti

6.1.4 Plánování opatření

6.2 Environmentální cíle a plánování jejich dosažení

6.2.1 Environmentální cíle

6.2.2 Plánování opatření pro dosažení environmentálních cílů

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

20

6.1.1 Opatření pro řešení rizik a příležitostí - Obecně

- Vytvořit, implementovat a udržovat proces(y) potřebné k plnění požadavků podle 6.1 – 6.4 (plánování)
- Při plánování EMS zvážit
 - a) záležitosti uvedené v 4.1 (porozumění organizaci a jejímu kontextu),
 - b) požadavky uvedené v 4.2 (porozumění potřebám a očekáváním zainteresovaných stran)
 - c) rozsah EMS

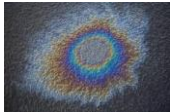
Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

21

6.1.1 Opatření pro řešení rizik a příležitostí - Obecně

- Určit rizika a příležitosti vztahující se k environmentálním aspektům, závazným povinnostem a dalším záležitostem identifikovaným v rámci porozumění kontextu, které je třeba řešit, aby se
 - prokázalo, že EMS je schopen dosahovat zamýšlených výstupů;
 - předešlo nežádoucím účinkům, nebo aby byly zmírněny včetně ovlivnění organizace externími environmentálními podmínkami;
 - dosáhlo neustálého zlepšování.
- V rámci rozsahu EMS určit možné havarijní situace včetně těch, které mohou mít environmentální dopad.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

22

6.1.1 Opatření pro řešení rizik a příležitostí - Obecně

- Udržovat dokumentované informace týkající se
 - rizik a příležitostí, které je třeba řešit;
 - Procesu (ech) potřebných podle 6.1.1 až 6.1.4 v míře nezbytné pro zajištění důkazu, že procesy jsou prováděny tak, jak je naplánováno.

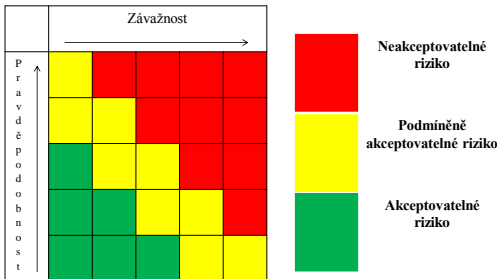

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

23

Řešení rizik? Roztřídění

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

24

ISO 14001:2004 – 4.3.1

6.1.2 Environmentální aspekty

- V rámci stanoveného rozsahu EMS určit environmentální aspekty svých činností, produktů a služeb, **které může řídit a ty, které může ovlivnit** a s nimi související environmentální dopady, **přitom zvažovat hlediska životního cyklu**
- Přitom brát v úvahu
 - a) změnu, včetně plánovaných a nových vývojových postupů a nových nebo upravených činností, produktů a služeb;
 - b) **abnormální podmínky a rozumně předvídatelné havarijní situace.**
- **Pomocí stanovených kritérií** určit ty aspekty, které mají nebo mohou mít **významný** environmentální dopad (tedy významné environmentální aspekty)
- Sdělovat významné environmentální aspekty všem různým úrovním a funkcím v organizaci, je-li to vhodné

Hlediska životního cyklu – co zvážit?

Environmentální aspekty	Výrobky (zboží)					Služby		
	Předvýroba /suroviny	Výroba	Distribuce (vč. obalů)	Užití	Znovovyužití /recyklace /odstranění	Posílání zboží pro služby	Provedení služeb	Nakládání s odpady
Emise do ovzduší								
Emise do vody								
Ochrana půdy								
Množství a nebezpečnost odpadů								
Spotřeba energie								
Spotřeba vody								
Páče o přírodní zdroje								
Prevence globálního oteplování								
Ochrana ozónové vrstvy								
Environmentální bezpečnost								
Hluk								
Ochrana ekosystémů (Biodiverzita)								

6.1.2 Environmentální aspekty

Udržovat dokumentované informace o:

- environmentálních aspektech a souvisejících environmentálních dopadech;
- kritériích použitých při určování významných environmentálních aspektů;
- významných environmentálních aspektech.

„Registr“ **VŠECH** environmentálních aspektů a dopadů + informace o kritériích hodnocení významnosti

Poznámka: Významné environmentální aspekty mohou mít za následek rizika a příležitosti související buď s nepříznivými environmentálními dopady (hrozbami) nebo příznivými dopady (příležitostmi)

[illegible]

Registr environmentálních aspektů - příklad

Číslost nebo zařazení	ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKT	ENVIRONMENTÁLNÍ DOPAD	Příčina vzniku aspektu	P1	P2	P3	P4	C
Číslo (obdobnost bezpochybně FICP/NAOH)	Riziko úniku FICP/NAOH	Zdroj chemikálií	Nekontrolovaná					
		Způsob uchování odpadních vod						
		Přírodní podstaty						
Číslo (přek)	Riziko úniku kys. při naplňování dílců plynným olejem	Znečištění povrchových vod	Měnová situace					
		Vnik kys. při dlehu						
		Vnik odpadů, který se musí průběžně odstraňovat						
Determinace	Důvěřitelných nájezdů	Únik odpadů, který se musí průběžně odstraňovat	Běžný provoz					
		Vnik odpadů, který se musí průběžně odstraňovat						
		Vnik odpadů, který se musí průběžně odstraňovat						
Rizikové	Riziko úniku FICP/NAOH	Způsob uchování odpadních vod	Nekontrolovaná Chybná manipulace					
		Zdroj chemikálií FICP a NAOH						
		Vnik nebezpečných výparů						
		Přírodní podstaty						
		Riziko úniku ropných látek	Technická chyba, chybná manipulace při údržbě					

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

31

6.1.2 Environmentální aspekty

Registr environmentálních aspektů

Místo	Proces	Aspekt	Dopad	Četnost	Pravděpodobnost	Způsob řízení
Kotelna	Vytápění	Vznik emisí	Na ovzduší	Furt		Provozní řád
		Riziko úniku plynu	Na ovzduší		Jak kdy	Havarijní plán
		Spotřeba plynu	Přírodní zdroje	Furt		Provozní řád

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

32

Řízení environmentálních aspektů

Aspekty

Hodnocení významnosti

Významné aspekty

Jak řídit?

Cíl a opatření k jeho dosažení

Zlepšování

?

„Pouhé“ řízení = řízení provozu

Postupy (např. dokumentované informace k řízení provozu)

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

33

6.1.3 Závazné povinnosti

- Určit závazné povinnosti, vztahující se k environmentálním aspektům a mít k nim přístup
- Určit, jak se týkají organizace
- Vztít je v úvahu při stanovení, implementaci, udržování a neustálém zlepšování EMS
- **Udržovat dokumentované informace o svých závazných povinnostech**

Registr závazných povinností (ne seznam zákonů)

Poznámka: Závazné povinnosti mohou vést k rizikům a příležitostem

Závazné povinnosti

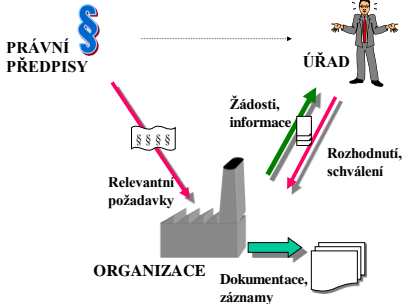
Požadavky právních předpisů

- obecně platné právní normy (zákony, vyhlášky, nařízení vlády, přímo použitelné předpisy EU, místní předpisy)
- individuální správní akty (rozhodnutí)
- závazné články technických norem (ČSN)

Jiné požadavky

- pravidla příslušného průmyslového odvětví
- pravidla korporací (jejich požadavky na EMS, HSE)
- dohody se státní správou, samosprávou, okolím, atp.
- požadavky obchodních partnerů
- další požadavky ke kterým se společnost hlásí

Systém řízení právních požadavků

Registr závazných povinností -
příklad

Odpadové hospodářství				Učinosti		Požadavky		Kritérium splnění	
Předmět	Název	Od	Do	Výstupy/základní údaje		Pravidla		Stav	
Zákon č. 185/2001 Sb.	o odpadech	01.01.02		§ 8 - nakládání odpady		Kritérium splnění Výňatek z: 185/2001 Sb.			
				§ 8 - nakládání nebezpečných odpadů		Kritérium splnění Výňatek z: 185/2001 Sb.			
				§ 9a - řízení provozu zařízení k nakládání odpadů, včetně řízení provozu zařízení k nakládání odpadů					
				§ 10 - přeprava odpadů					
				§ 10a - vyřazení tak, aby se omezil vznik nebezpečných odpadů a produktů					
				§ 10b - ukládání odpadů a produktů					
				§ 11 - řízení provozu zařízení k nakládání odpadů - odpady přicházející pouze z provozu správnosti dle zákona o odpadech					
				§ 12 - řízení provozu zařízení k nakládání odpadů					
				§ 13 - řízení provozu zařízení k nakládání odpadů					
				§ 14 - řízení provozu zařízení k nakládání odpadů					

6.1.4 Plánování opatření

- Plánovat:
 - přijetí opatření pro řešení svých významných environmentálních aspektů
 - závazných povinností, rizik a příležitostí
- jak
 - integrovat a implementovat tato opatření do procesů EMS nebo do jiných podnikatelských procesů
 - jak hodnotit efektivnost těchto opatření.

Při plánování zvážit své technologické možnosti a finanční, provozní a obchodní požadavky

6.2.1 Environmentální cíle

Stanovit environmentální cíle pro příslušné funkce a úrovně. Přitom

- Vzít v úvahu
 - významné environmentální aspekty
 - související závazné povinnosti
- Zvážit rizika a příležitosti

ISO 14001:2004 – 4.4.3

6.2.1 Environmentální cíle

Cíle **musí** být:

- v souladu s politikou;
- měřitelné (je-li to prakticky možné);
- monitorovány,
- sdělovány;
- podle potřeby aktualizovány.**

Udržovat dokumentované informace o cílech

Jelito
nemožné

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

40

ISO 14001:2004 – 4.4.3

6.2.2 Plánování opatření pro dosažení environmentálních cílů

Určit

- a) co se bude dělat;
- b) jaké zdroje;
- c) odpovědnost;
- d) termín ukončení;
- e) jak se budou vyhodnocovat výsledky včetně indikátorů pro sledování pokroku směrem k dosažení měřitelných cílů.

Zvážit jak lze opatření pro dosažení cílů integrovat do procesů organizace

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

41

Příklad cílů a plánování jejich dosažení

Zásada environmentální politiky:
„Zachovávat neobnovitelné přírodní zdroje“

Aspekt	Cíl	Ukazatel
• spalování pohonných hmot	• snížit spotřebu pohonných hmot o 5% minulého roku	• spotřeba PHM/100km

Plán pro dosažení cíle

- zavedení sledování spotřeby ve všech vozech firmy
- obnova vozového parku pouze vozidly s nízkou spotřebou

Termín:

Odpovědnost:

Zdroje:

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

42

Organizace

!

musí

Požadavky na EMS

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

43

Organizace

!

musí

7 Podpora

7.1 Zdroje

7.2 Kompetence

7.3 Povědomí

7.4 Komunikace

7.4.1 Obecně

7.4.2 Interní komunikace

7.4.3 Externí komunikace

7.5 Dokumentované informace

7.5.1 Obecně

7.5.2 Vytváření a aktualizace dokumentovaných informací

7.5.3 Řízení dokumentovaných informací

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

44

ISO 14001:2004 – 4.4.1

7.1 Zdroje

Určit a poskytovat zdroje potřebné pro stanovení, implementování, udržování a neustálé zlepšování EMS

Co v normě není, ale platí – zdroje:

- lidské zdroje a specializované dovednosti
- infrastruktura
- technologie
- finanční zdroje

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

45

ISO 14001:2004 – 4.4.2

7.2 Kompetence

- Určit potřebné kompetence **osob, jejichž práce je organizací řízena**, a ovlivňuje environmentální výkonnost a schopnost plnit závazné povinnosti
- Zajistit, aby tyto osoby byly kompetentní (vzdělání, výcvik, zkušenost)
- Určit potřeby výcviku v souvislosti s aspekty a EMS
- Tam kde je to použitelné, přijímat opatření pro získání potřebné kompetence a hodnotit jejich efektivnost
- Uchovávat dokumentované informace jako důkaz o kompetencích

SDRUŽENÍ PORADČŮ Požadavky ISO 14001:2015 46

ISO 14001:2004 – 4.4.2

7.3 Povědomí

Zjistit, aby osoby, jejichž práce je řízena organizací **měly povědomí** o:

- environmentální politice;
- významných environmentálních aspektech a skutečných nebo potenciálních dopadech souvisejících s jejich prací;
- o svém přínosu k efektivnosti EMS včetně přínosů ze zlepšené environmentální výkonnosti;
- o dopadech neplnění požadavků EMS včetně neplnění závazných povinností organizace.

SDRUŽENÍ PORADČŮ Požadavky ISO 14001:2015 47

ISO 14001:2004 – 4.4.3

7.4.1 Komunikace - obecně

- Vytvořit, implementovat a udržovat procesy externí a interní komunikace:
 - o čem
 - kdy
 - s kým
 - jak
- Reagovat na příslušná sdělení o EMS organizace
- Uchovávat dokumentované informace jako důkaz o svých sděleních, je-li to vhodné

Při vytváření:

- vzít v úvahu závazné povinnosti
- zajistit, že sdělované informace jsou v souladu s informacemi vytvářenými v rámci EMS a jsou spolehlivé

SDRUŽENÍ PORADČŮ Požadavky ISO 14001:2015 48

7.4.2 Interní komunikace

- Sdělování informací týkajících se EMS různým úrovním a funkcím v organizace, včetně případných změn EMS
- Proces komunikace umožňuje každé osobě pracující pod dohledem organizace přispívat k neustálému zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

49

7.4.3 Externí komunikace

- Informace **týkající se EMS** určené organizací v procesu komunikace a jak je požadováno v závazných povinnostech

Povinně dostupné zainteresovaným stranám jsou podle normy **informace o rozsahu EMS** (4.3) a environmentální politika (5.2)

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

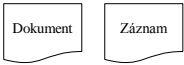
50

ISO 14001:2004
4.4.4, 4.5.4

7.5 Dokumentované informace

ISO/FDIS 14001:2015, Příloha A:

Slovní spojení „*dokumentované informace*“ nahrazuje podstatná jména „*dokument*“, „*dokumentace*“ a „*záznam*“. Pro rozlišení norma používá slovní spojení „*uchovávat dokumentované informace jako důkaz o...*“ ve smyslu záznamy a „*udržovat dokumentované informace*“ ve smyslu dokumentace jiná než záznamy

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

51

Dokumenty – formuláře - záznamy

Dokument

Formulář

Záznam

Zákon o dani z příjmu

PRÍZNÁNÍ

Přiznávám se, že.....

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

52

ISO 14001:2004
- 4.4.4, 4.5.4

7.5.1 Dokumentované informace - obecně

EMS musí zahrnovat:

a) dokumentované informace požadované normou,

b) dokumentované informace určené organizací jako nezbytné pro efektivnost EMS

Poznámka normy - Rozsah dokumentovaných informací se může v jednotlivých organizacích lišit v závislosti na

• velikosti organizace a druhu jejich činností, procesů, produktů a služeb;

• potřebě prokázat plnění závazných povinností;

• složitosti procesů a jejich vzájemných vazeb;

• kompetenci osob, jejichž práce jsou organizací řízeny.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

53

7.5.1 Dokumentované informace

Dokumentované informace, které organizace **musí** určit jako nezbytné, jsou dokumentované informace požadované právními předpisy, např.

• Havarijní plán pro případ úniku závadných látek

• Provozní řád zdroje znečišťování ovzduší

• Písemná pravidla pro nakládání s některými nebezpečnými chemickými látkami a přípravky

• Evidence odpadů

• Provozní evidence zdrojů znečišťování ovzduší

• Evidence vysoce toxických látek

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

54

Sdružení poradců

18

7.5.2 Vytváření a aktualizace dokumentovaných informací

Zajistit:

- vhodnou identifikaci a popis (např. název, datum, autor, číslo);
- vhodný formát (např. jazyk, verze softwaru, grafika) a médium (např. papír, elektronická forma);
- přezkoumání a schválení z hlediska vhodnosti a přiměřenosti.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

55

ISO 14001:2004
- 4.4.5, 4.5.4

7.5.3 Řízení dokumentovaných informací

- Zajistit:
 - a) dostupnost a vhodnost pro použití kde a kdy je to zapotřebí;
 - b) **přiměřenou** ochranu (např. proti ztrátě důvěrnosti, nevhodnému použití, ztrátě integrity).
- Při řízení dále řešit:
 - a) distribuci, přístup, vyhledávání a použití
 - b) ukládání a ochranu včetně ochrany čitelnosti
 - c) řízení změn (např. řízení verzí)
 - d) uchovávání a likvidaci
- Označit a řídit dokumentované informace externího původu identifikované jako nezbytné plánování a fungování EMS

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

56

Požadavky na EMS

Organizace

!

musí

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

57

8 Provoz

Organizace

musí

8.1 Plánování a řízení provozu

8.2 Havarijní připravenost a reakce

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

58

ISO 14001:2004
-4.4.6

8.1 Plánování a řízení provozu

- Vytvořit, implementovat, řídit a udržovat procesy potřebné pro plnění požadavků na EMS.
- Realizovat opatření stanovená v 6.1 a 6.2 (**rizika a příležitosti**, environmentální aspekty a cíle) a to:
 - stanovením kritérií pro tyto procesy;
 - řízením procesů v souladu s kritérii.
- **Řídit** plánované **změny** a přezkoumávat následky nezamýšlených změn a podle potřeby přijímat opatření pro zmírňování všech nepříznivých účinků.
- Zajistit řízení nebo ovlivňování **procesů zajišťovaných externě**. Druh a rozsah řízení nebo ovlivňování, které se mají aplikovat na tyto procesy, musí být vymezeny v rámci EMS.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

59

Prvky řízení provozu (ISO 14004:2004)

- Ziskávání, výstavba nebo přestavba budov a zařízení
- Smluvní činnost
- Služby zákazníkům
- Skladování a zacházení se surovinami
- Marketing, reklama
- Výrobní postupy a postupy údržby
- Nákupní činnost
- Výzkum, návrh a vývoj a technický rozvoj
- Doprava
- Pomocné procesy, např. dodávky vody a energie, recyklace, nakládání s odpady a odpadními vodami

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

60

Co je v kapitole 8 ISO 9001:2015?

Organizace

!

musí

8.1 Plánování a řízení provozu

8.2 Určování požadavků na produkty a služby

8.3 Návrh a vývoj produktů a služeb

8.4 Řízení externě poskytovaných výrobků a služeb

8.5 Výroba a poskytování služeb

8.6 Uvolňování produktů a služeb

8.7 Řízení neshodných výstupů

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

61

8.1 Plánování a řízení provozu

V souladu s hledisky životního cyklu:

• je-li to vhodné , stanovit kontrolní činnosti s cílem zajistit, aby environmentální požadavky byly řešeny v procesu návrhu a vývoje produktu a služby, přitom zvážit každou etapu životního cyklu,;

• určit své environmentální požadavky pro pořizování produktů a služeb, je-li to vhodné;

• sdělit externím poskytovatelům, včetně smluvních partnerů, relevantní environmentální požadavky;

• zvážit potřebu poskytnout informace o možných významných environmentálních dopadech spojených s přepravou nebo dodávkou produktů a služeb a během jejich používání, zpracování na konci životního cyklu a konečného odstranění;

Udržovat dokumentované informace v rozsahu potřebném pro prokázání toho, že procesy probíhají podle plánů

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

62

Dokumentace řízení provozu na základě právního předpisu

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

§ 11 - Povinnosti provozovatele stacionárního zdroje

§ 6 Zjišťování a vyhodnocení úrovně znečišťování

Stanoviska, závazná stanoviska a rozhodnutí orgánu ochrany ovzduší (§ 11-13)

Směrnice „Ochrana ovzduší“

Plán monitoringu

Provozní řád zdroje znečišťování ovzduší

Provozní evidence zdroje znečišťování ovzduší

Oznámení o množství emisí a poplatku za znečišťování ovzduší

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

63

Sdružení poradců

21

ISO 14001:2004
-4.4.7

8.2 Havarijní připravenost a reakce

Vytvořit, implementovat a udržovat procesy potřebné pro stanovení jak se bude reagovat na možné havarijní situace.

- připravit reakci plánovaným opatřením;
- reagovat na aktuální havarijní situace;
- přijmout opatření pro prevenci nebo zmírnění následků;
- pravidelně testovat daný postup, je-li to prakticky možné;
- pravidelně přezkoumávat a podle potřeby revidovat proces(y) a plánovanou reakci a to zejména po výskytu havarijních situací nebo po testech.
- poskytnout ve vztahu k havarijní připravenosti odpovídající informace a výcvik je-li to vhodné relevantním zainteresovaným stranám, včetně osob, jejichž práce je řízena organizací

Udržovat dokumentované informace v rozsahu potřebném pro zajištění důvěry, že procesy jsou prováděny podle plánu.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

64

Požadavky na EMS

Organizace

!

musí

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

65

9 Hodnocení výkonnosti

Organizace

!

musí

9.1 Monitorování, měření, analýza a vyhodnocování

9.1.1 Obecně

9.1.2 Hodnocení souladu

9.2 Interní audit

9.2.1 Obecně

9.2.2 Program interního auditu

9.3 Přezkoumání systému managementu

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

66

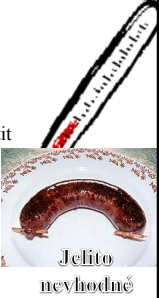
ISO 14001:2004
-4.5.1

9.1.1 Monitorování, měření, analýza a
vyhodnocování - obecně

Monitorovat, měřit, analyzovat a hodnotit svoji environmentální výkonnost.

Určit

- co je třeba monitorovat a měřit;
- metody monitorování, měření, analýzy a vyhodnocování, je-li to vhodné, s cílem zajistit platné výsledky;
- **kritéria, vůči nimž bude vyhodnocována environmentální výkonnost;**
- termíny monitorování a měření;
- **kdy se musí výsledky monitorování a měření analyzovat a vyhodnocovat.**

Sdružení poradců Požadavky ISO 14001:2015 67

9.1.1 Monitorování, měření, analýza a
hodnocení - obecně

- Kalibrace nebo ověřování a udržování měřicích zařízení
- **Vyhodnocovat environmentální výkonnost a efektivnost EMS**
- **Sdělovat interně i externě relevantní informace o environmentální výkonnosti jak je uvedeno v procesu komunikace a jak je požadováno závaznými povinnostmi**
- Uchovávat vhodné dokumentované informace jako důkazy o výsledcích monitorování, měření, analýzy a hodnocení

Sdružení poradců Požadavky ISO 14001:2015 68

ISO 14001:2004
-4.5.2

9.1.2 Hodnocení souladu

- Vytvořit, implementovat a udržovat procesy potřebné pro hodnocení plnění závazných povinností:
 - určit četnost hodnocení;
 - vyhodnotit soulad a podle potřeby přijímat opatření;
 - **udržovat znalosti a porozumění statutu plnění závazných povinností**
- Uchovávat dokumentované informace jako důkaz o výsledcích hodnocení souladu

Sdružení poradců Požadavky ISO 14001:2015 69

Hodnocení souladu – možnost (skoro jediná systematická)

Odpadové hospodářství		Učinost		Požadavky		Realizace
Pravidla	Název	Od	Do	Výjimky/poznamenání	Právní předpisy	Stav k 30.3.
Zákon č. 185/2001 Sb.	o odpadech	01.01.02		§ 8 - zachování odpadů	Kvalitní odpad	Soulad
				§ 8 - zachování nebezpečného odpadu	Kvalitní odpad – Výnoska č. 380/2001 Sb.	Soulad
				§ 8a - Hromadění odpadů: nakládání a odpady. Důležitou hromadění nakládání přecházející vzhledem k přípravě k opětovnému použití, nepřímému, jako vyvážení, odstraňování	Kvalitní odpad – Výnoska č. 380/2001 Sb.	Nesoulad
				§ 10 (1) přečíslování vzhledu odpadu		Soulad
				§ 10 (2) vyřadí tak, aby se emise vzhledu nepřesahovaly vzhledu k prostředí		Soulad
				§ 10 (3) odkaz informace o způsobu vyvážení odpadů		Soulad
				§ 12 - Obecná povinnost (§) nakládání s odpady - odpady předávají pouze osobám povolenými zákonem o odpadech, smlouva odpady		Soulad
				§ 13 Nakládání s nebezpečnými odpady	Zrušení environmentálních pravidel, identifikace bylo nebezpečných odpadů – odpadů dále postupovat podle zákona C 380/2001 Sb., § 10	Soulad

ISO 14001:2004
– 4.5.5

9.2.1 Interní audit - obecně

Provádět interní audity v plánovaných intervalech za účelem ověření, zda EMS:

Ověření EMS. zda

- odpovídá požadavkům organizace na EMS
- odpovídá požadavkům normy ISO 14001
- je efektivně implementován a udržován

9.2.2 Program interního auditu

- Stanovit, implementovat a udržovat program auditů
 - Četnost, metody, odpovědnosti, požadavky na plánování a podávání zpráv
 - Plánovat s ohledem na environmentální význam procesů, změny ovlivňující organizaci a na výsledky předešlých auditů
- Stanovit kritéria a předmět každého auditu
- Vybírat auditory – objektivita a nezávislost
- Zajistit podávání výsledků ve formě zpráv relevantnímu managementu
- Uchovávat dokumentované informace jako důkaz realizaci programu auditů a výsledcích auditů

Dále k auditům:
ČSN EN ISO 19011

Směrnice pro auditování systémů
managementu

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

73

ISO 14001:2004
- 4.6

9.3 Přezkoumání systému
managementu

- Přezkoumávat systém environmentálního managementu organizace v plánovaných intervalech, aby byla zajištěna jeho trvalá vhodnost, přiměřenost a efektivnost.
- Uchovávat dokumentované informace jako důkaz o výsledcích přezkoumání

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

74

ISO 14001:2004
- 4.6

9.3 Přezkoumání systému
managementu

Vstupy: Zahrnout úvahy o:

- stavu opatření vyplývajících z předchozích přezkoumání;
- změnách externích a interních záležitostí relevantních pro EMS organizace, **změnách v potřebách a očekáváních zainteresovaných stran** včetně závazných povinností, **změnách významných environmentálních aspektů, rizik a příležitostí**;
- rozsahu plnění cílů;
- informacích o environmentální výkonnosti **včetně trendů** – neshody a nápravná opatření, výsledky monitorování a měření, plnění závazných povinností, výsledky auditů;
- **přiměřenosti zdrojů**;
- sděleních od externích zainteresovaných stran včetně stížností;
- příležitostech pro neustálé zlepšování.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

75

9.3 Přezkoumání systému managementu

Výstupy

- závěry týkající se neustálé vhodnosti, přiměřenosti a efektivnosti EMS;
- rozhodnutí týkající se příležitostí pro neustálé zlepšování;
- rozhodnutí týkající se jakékoliv potřeby změn EMS včetně potřeby zdrojů;
- potřebná opatření, pokud nejsou plněny cíle;
- příležitosti ke zlepšování integrace EMS s jinými podnikovými procesy, je-li to zapotřebí
- důsledky týkající se strategického nasměrování organizace.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

76

9.3 Přezkoumání systému managementu

- Zajištění neustálého zlepšování
- Je systém vhodný, přiměřený a efektivní?
- Změníme politiku? Cíle?
- Budeme více integrovat?
- Je to vůbec k něčemu?
- Nebo je to pro

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

77

Požadavky na EMS

musí

4. Kontext organizace

5. Vedení (leadership)

6. Plánování

7. Podpora

8. Provoz

9. Hodnocení výkonnosti

10. Zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

78

10 Zlepšování

musí

Organizace

- 10.1 Obecně
- 10.2 Neshoda a nápravné opatření
- 10.3 Neustálé zlepšování

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

79

10.1 Obecně

- Určit příležitosti ke zlepšování (např. v rámci přezkoumání systému vedením)
- Realizovat potřebná opatření k zajištění očekávaných výstupů EMS

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

80

ISO 14001:2004
-4.5.3

10.2 Neshoda a nápravné opatření

Při výskytu neshody:

- a) reagovat na neshodu a, přichází-li to v úvahu, přijmout opatření k řízení a nápravě neshody, vypořádat se s následky včetně zmírnění nepříznivých environmentálních dopadů;
- b) hodnotit potřebu přijmout opatření pro odstranění příčin neshody – přezkoumání neshody, určení příčin, **určení, zda existují podobné neshody nebo se by se mohly potenciálně vyskytnout;**
- c) realizovat potřebná nápravná opatření;
- d) přezkoumat efektivnost nápravných opatření;
- e) pokud je to zapotřebí, provést změny v EMS.

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

81

Sdružení poradců

27

10.2 Neshoda a nápravné opatření

- Nápravná opatření musí být adekvátní významu neshody včetně environmentálních dopadů
- Uchovávat dokumentované informace o
 - povaze neshod a veškerých přijatých opatření;
 - výsledcích všech nápravných opatření

A kde jsou preventivní opatření?

- Pod tím názvem nikde
- Celý EMS je (a i podle předchozích norem byl) zaměřen na prevenci znečištění
- Vše je v kapitolách 6 – Plánování – řízení environmentálních aspektů a rizik a v řízení neshody a 10.2 – Neshoda a nápravné opatření

82

10.3 Neustálé zlepšování

„Organizace musí neustále zlepšovat vhodnost, adekvátnost a efektivnost systému environmentálního managementu s cílem zvýšit environmentální výkonnost“

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

83

Normy, které mohou pomoci

Obecně

- ISO 9001 Systémy managementu kvality – Požadavky
- ISO 14004 Systémy environmentálního managementu – Všeobecná směrnice k zásadám, systémům a podpůrným metodám

Rizika

- ISO 31000 – Management rizik – Principy a směrnice

Životní cyklus

- ISO 14044 Systémy environmentálního managementu – Posuzování životního cyklu – Požadavky a směrnice

Výkonnost

- ISO 14031 Environmentální management – Hodnocení environmentálního profilu – Směrnice

Návrh a vývoj

- ISO 14006 Systémy environmentálního managementu – Směrnice pro začlenění ekodesignu

Komunikace

- ISO 14063 Environmentální management – Environmentální komunikace – Směrnice a příklady

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

84

Otázky?
Diskuse?

Má snad někdo nějaký dotaz?

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

85

Sdružení poradců

Systemy managementu

Ochrana životního prostředí

Poradenství, školení, audit

Ing. Alena Švarcová

Na Hájku 367

180 00 Praha 8

+420 775 320 422

alena@svarcova.com

www.svarcova.com

Ing. Jiří Seger

Veverkova 23

170 00 Praha 7

+420 602 644 626

seger@seger.cz

www.seger.cz

Mgr. Hana Nečesalová

Drdlova 7

591 01 Žďár nad Sázavou

+420 602 572 821

necosalova@necosalova.cz

www.necosalova.cz

Sdružení poradců

Požadavky ISO 14001:2015

86

Sdružení poradců

29